

Echinokokóza – onemocnění imitující generalizovaný nádorový proces

Miroslav Hikaník

Interní oddělení Nemocnice AGEL Valašské Meziříčí, a. s.

Echinokokóza je vzácné parazitární onemocnění, které postihuje vícero orgánů. V některých případech může imitovat generalizované onkologické onemocnění jako v případě našeho pacienta. V článku se také snažíme upozornit na nutnost správné diagnostiky a následné okamžité léčebné intervence.

Klíčová slova: echinokokóza, cystická hydatinóza, PAIR léčba, benzimidazoly, alveolární echinokokóza.

Echinococcosis – a disease imitating a generalized tumor process

Echinococcosis is a rare parasitic disease that affects multiple organs. In some cases, it can imitate a generalized oncological disease, as in the case of our patient. In these article, we also point out to the necessity of correct diagnosis and immediate adequate treatment intervention.

Key words: echinococcosis, cystic hydatinosis, PAIR technique, benzimidazoles, alveolar echinococcosis.

Echinokokóza je závažné chronické parazitární onemocnění, které způsobují dva druhy parazitů – *Echinococcus granulosus* nebo *Echinococcus multilocularis* (v literatuře taky znám jako *Alveococcus multilocularis*) (1).

Od roku 2007 se toto onemocnění objevuje i v ČR. Počty nově nakažených se pohybují ročně mezi jedním až šesti případy. Výskyt nemoci má stoupající tendenci. Toho času je v Česku zhruba 40 nemocných s touto diagnózou (2). *Echinococcus granulosus* je u nás velmi vzácný, jde prakticky vždy o importované nákazy, naopak přibývá počet infikovaných druhem *Echinococcus multilocularis*.

Zdrojem nákazy jsou lišky, méně často kočky a psi na vesnicích v blízkosti lesa, kteří vylučují vajíčka echinokoka trusem. Pro současný růst populace lišek lze předpokládat další nárůst počtů tohoto onemocnění.

Nejvyšší prevalence nakažených lišek je v Karlovarském kraji, nejnižší výskyt je v Jihomoravském kraji (3), v Evropě v okolí Alp.

Člověk se může nakazit při kontaktu se psem či kočkou, v jejichž střevech žijí dospělé tasemnice, nebo konzumací lesních plodů kontaminovaných vajíčky tasemnice (2).

U člověka se po nakažení tvoří cysty v různých orgánech lidského těla, zejména v játrech a plicích, méně často jsou postiženy ledviny, slezina, mozek, srdce a kosti. Asymptomatická inkubační doba onemocnění může trvat mnoho let. Tyto cysty pak vyrostou a mohou

prasknout, sekundárně se infikovat, nebo způsobit útlak okolní tkáň (4). *Echinococcus granulosus* tvoří v napadených orgánech ložiska s rosolovitým obsahem, tzv. hydatidy, proto se onemocnění říká i cystická hydatidóza. Naopak echinokokóza způsobená *Echinococcus multilocularis* svými projevy často imituje chování maligních nádorů (1).

Základem diagnostiky je pečlivě odebrána anamnéza a fyzikální vyšetření. Mezi nespecifické příznaky patří anorexie, úbytek hmotnosti a slabost. Specificky při postižení jater je přítomná bolest břicha, nevolnost a zvracení. Pokud jsou postiženy plíce, klinické příznaky zahrnují chronický kašel, bolest na hrudi a dušnost. Při postižení mozku jsou přítomné neurologické ložiskové symptomy. K definitivní diagnostice jsou nutné zobrazovací vyšetření a sérologie. V praxi je časté použití vícenásobného paralelního testování nebo dodatečného konfirmačního testu (5). Ultrasonografie je technikou volby pro diagnostiku cystické echinokokózy i alveolární echinokokózy u lidí. Následně je diagnóza verifikována počítačovou tomografií a/nebo magnetickou rezonancí. Cysty taky mohou být náhodně objeveny při rentgenovém vyšetření. Specifické protilátky jsou detekovány různými sérologickými testy a podporují definitivní diagnózu (6).

Jedná se o onemocnění nákladné a komplikované na léčbu, někdy vyžadující rozsáhlý chirurgický zákrok a/nebo dlouhodobou medikamentózní terapii antiparazitiky. Existují 4 možnosti léčby cystické echi-